

Omgevingstraject Grijpskerk Norg
Toezeggingendocument Ontzorgen

25 augustus 2025

Inleiding

In 2022 is het Omgevingstraject Grijpskerk Norg gestart. Hierin gaan de vier initiërende partijen - de gemeente Noordenveld, de gemeente Westerkwartier, de Staat (ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG))¹ en de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) (hierna: “de partijen”) – met omwonenden in gesprek over het (mogelijk toekomstig) veranderend gebruik van de gasopslagen Norg en Grijpskerk. Het omgevingstraject staat onder leiding van een onafhankelijk voorzitter.

Door verdergaande verduurzaming en de ombouw van laagcalorische verbruikers in binnen- en buitenland neemt de vraag naar laagcalorische aardgas af. In deze context verandert het gebruik van de ondergrondse gasopslagen in Norg en Grijpskerk. In dat licht wil de NAM de gasopslagen opheffen en het kussengas uit die velden winnen. Voor de gasopslag Norg heeft de NAM op 1 september 2023 een winningsplan ingediend bij het toenmalige ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). Het winningsplan is nu in behandeling bij het ministerie van KGG. Besluitvorming hierover heeft nog niet plaatsgevonden. Voor Grijpskerk voorziet de NAM op een later moment een winningsplan.

In het Omgevingstraject Grijpskerk Norg wordt door de partijen en deelnemende omwonenden gesproken over deze ontwikkelingen. Het omgevingstraject bestaat uit drie sporen: een vergunningenspoor, een investeringsspoor en een ontzorgingsspoor. In het vergunningenspoor worden de tafels geïnformeerd over de stand van zaken van de verschillende wettelijke procedures. In het investeringsspoor wordt gesproken over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de batendeling gekoppeld aan de winning van het kussengas als het tot kussengaswinning komt. Toezeggingen die worden gedaan in het kader van het investeringsspoor worden op een later moment in een afzonderlijk document vastgelegd.

Dit toezeggingendocument is een uitkomst van de gesprekken binnen het ontzorgingsspoor. Het beschrijft de toezeggingen tussen de partijen en aan de omgeving om tegemoet te komen aan de zorgen en wensen uit de omgeving, zoals die aan de omgevingstafels zijn besproken en vastgesteld. De toezeggingen zijn gedaan na inbreng en advies van een brede vertegenwoordiging van deskundigen en belanghebbenden en tegen de achtergrond van onderstaande overwegingen.

Overwegingen

- De NAM heeft in de periode 1983 tot 1995 de gasvelden Norg en Grijpskerk geproduceerd.
- De gasvelden Norg en Grijpskerk zijn in 1995 uit productie genomen, waarna de installaties zijn omgebouwd en de velden in gebruik zijn genomen als productiebergingen voor respectievelijk het (laagcalorische) Groningen gasveld en de (hoogcalorische) kleine velden in Nederland.
- Om het produceren van Norg als regulier klein veld mogelijk te maken heeft de NAM op 1 september 2023 een winningsplan voor het Norg gasveld ingediend bij het toenmalig ministerie van EZK voor beoordeling en besluit.
- Veranderend gebruik van de ondergrondse gasopslagen leidt tot vragen en bezorgdheid in de omgeving.
- Het gesprek met de omgeving wordt sinds de zomer van 2022 gevoerd door middel van omgevingstafels bestaande uit vertegenwoordigers van belangenverenigingen uit de omgeving van Norg en Grijpskerk.

¹ Voorheen het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

- Samen met de deelnemers van de omgevingstafels zijn zorgen uit de omgeving in kaart gebracht en uitgediept in diverse sessies.
- Op basis van deze inbreng is samen met een begeleidingscommissie van onafhankelijke deskundigen bestaande uit experts van TNO, TU Delft, het KNMI en adviesbureau Holland Innovation Team aanvullende monitoring ontwikkeld. De uitwerking van deze aanvullende monitoring is vastgelegd in een afzonderlijk document. Dit document is meerdere keren besproken aan de omgevingstafels.

In het kader van het ontzorgingsspoor binnen het omgevingstraject Grijpskerk Norg doen de partijen de volgende toezeggingen:

1. Toezeggingen omtrent monitoring

In relatie tot de ondergrondse gasopslagen Norg en Grijpskerk doen de partijen toezeggingen over de inrichting van aanvullende monitoring. Het betreft *aanvullende* monitoring omdat het bestaande systeem voor monitoring door deskundigen van SodM als voldoende wordt beoordeeld om de gevolgen van de huidige mijnbouwactiviteiten te monitoren. Het bestaande monitoringsysteem voldoet hiermee aan de huidige wettelijke verplichting.

In het wettelijk kader zijn de beheersmaatregelen opgenomen waarbij geldt dat, indien de beide velden Norg en Grijpskerk in productie worden genomen nadat een winningsplan is goedgekeurd, de volgende beheersmaatregelen van kracht worden:

- Seismiciteit: voor reguliere kleine velden zal worden gehandeld volgens het bestaande verkeerslichtensysteem, te vinden op de website van de NAM ([Seismisch Risicobeheersplan Kleine velden](#)) en goedgekeurd door de toezichthouder SodM. Hieruit kan volgen dat de productie van het veld wordt stilgelegd.
- Bodemdaling/-stijging: als gemeten bodemdaling of -stijging groter blijkt of lijkt te worden dan voorspeld, dan dient de NAM het winningsplan aan te passen en in te dienen bij het ministerie van KGG.

De aanvullende monitoring combineert meerdere meetmethoden op één locatie in zogenoemde superstations. Het plan voorziet in meerdere superstations per gasopslag. Het doel van deze werkwijze is om beter inzicht te krijgen in de processen die zich afspelen in de diepe en ondiepe ondergrond.

Het plan is op verschillende momenten met de deelnemers van de omgevingstafels besproken en uiteindelijk ter goedkeuring voorgelegd aan de stuurgroep van het omgevingstraject. Voor de zorgvuldige en betrouwbare uitvoering van het plan doen de partijen toezeggingen over de governance, financiering, uitvoering en evaluatie.

1.1 Governance

Transparantie en onafhankelijkheid zijn belangrijke waarden in het omgevingstraject. Om deze thema's binnen het toezeggingendocument te borgen, doen de partijen de volgende toezeggingen:

- a. De stuurgroep is opdrachtgever. De stuurgroep bestaat uit de portefeuillehouder gasopslag op bestuurlijk niveau van de gemeente Noordenveld, de portefeuillehouder gaswinning op bestuurlijk niveau van de gemeente Westerkwartier, een managementteamlid en een clusterleider van het ministerie van KGG en een directielid van de NAM.
- b. Deze stuurgroep staat onder leiding van een onafhankelijk voorzitter.
- c. De partijen hebben ingestemd met de uitvoering van de aanvullende monitoring, die wordt ingericht op basis van het document "*Aanvullende monitoring voor de gasvelden Grijpskerk en Norg, onderdeel van het omgevingstraject Grijpskerk Norg*" gedateerd februari 2025 (het "aanvullende monitoringsplan"). Dit aanvullende

monitoringsplan is als bijlage 1 toegevoegd aan dit toezeggingendocument en maakt daarvan integraal en onlosmakelijk onderdeel uit. Hierbij leeft het besef dat de uitvoering alleen nuttig is als die door alle partijen gedragen wordt. Daarom is ervoor gekozen om de stuurgroep de rol van opdrachtgever te geven.

- d. Alle besluiten over de uitvoering van het aanvullende monitoringsplan worden gezamenlijk genomen door de partijen met meerderheid van stemmen.
- e. Als de stemmen staken, geeft de onafhankelijk voorzitter de doorslag.
- f. Om de aanvullende monitoring op korte termijn te kunnen laten uitvoeren, heeft de stuurgroep besloten dat de NAM de contracten sluit met de partijen die de aanvullende monitoring uitvoeren.
- g. NAM verplicht zich deze contracten te sluiten en te beheren en de stuurgroep ziet toe op uitvoering hiervan.
- h. Wie de uitvoerende partijen zullen zijn, wordt vastgesteld door de stuurgroep.
- i. Deze uitvoerende partijen rapporteren via de onafhankelijk voorzitter rechtstreeks aan de stuurgroep.

1.2 Uitvoering en evaluatie

- a. In de omgeving van de ondergrondse gasopslagen Norg en Grijpskerk wordt aanvullende monitoring ingericht.
- b. De aanvullende monitoring wordt ingericht voor een periode van 5 jaar, waarbij elke 2 jaar een evaluatie plaatsvindt.
- c. De periode van 5 jaar start op het moment dat de aanvullende monitoring volledig operationeel is.
- d. Indien de partijen aanpassingen op het aanvullende monitoringsplan overeenkomen, worden die toezeggingen vastgelegd in een afzonderlijk document en toegevoegd als bijlage bij dit toezeggingendocument.
- e. De locaties voor de inrichting van de geplande meetstations worden kosteloos ter beschikking gesteld door de gemeenten.
- f. De gemeente Westerkwartier onderhoudt de website van het omgevingstraject en stelt de rapportages en andere monitoringsuitkomsten via deze website beschikbaar. De inhoud van de website is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partijen.
- g. Gemeenten organiseren de avonden voor de omgeving waar de resultaten van de aanvullende monitoring worden gepresenteerd en dragen daarvoor de kosten.
- h. De NAM betaalt en regelt het plaatsen van het Integrated Geodetic Reference Station (IGRS) op de NAM-locatie Grijpskerk.
- i. De NAM betaalt de investeringskosten en jaarlijkse operationele kosten voor de superstations (bestaande uit tiltmeters, borehole tiltmeters, extensometers en peilbuizen) rondom Norg en Grijpskerk, en regelt de uitvoering.
- j. De NAM betaalt en regelt het additionele InSAR-project.

2. Overige afspraken

- a. KGG faciliteert het omgevingstraject, inclusief een vergoeding aan de onafhankelijk voorzitter, voor de looptijd van de aanvullende monitoring.
- b. De Rijksoverheid werkt op dit moment aan een herziening van de Mijnbouwwet. De partijen onderkennen dat deze nieuwe wetgeving geen aanleiding is om dit toezeggingendocument te herzien, behoudens wanneer deze afspraken in strijd zouden zijn met nieuwe wetgeving, wat overigens niet wordt verwacht.
- c. Dit toezeggingendocument wordt openbaar gemaakt op de website van het Omgevingstraject (www.omgevingstrajectgrijpskerknorg.nl).
- d. De partijen ondersteunen het plan voor aanvullende monitoring en onderschrijven dat de omgeving van de gasopslagen in Norg en Grijpskerk goed is meegenomen in het proces.

Ondertekend door de onafhankelijk voorzitter van het Omgevingstraject Grijpskerk Norg en de vier deelnemende partijen.

De onafhankelijk voorzitter

Gemeente Westerkwartier

Gemeente Noordenveld

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.

De Staat der Nederlanden,
vertegenwoordigd door: